

9.12.1964

Cirkulär nr 15/64

9.12.1964

Till de pensionsanstalter, som bedriver verksamhet enligt lagarna om pension för arbetstagare

Betr.: Ändringar i arbetspensionslagarna samt med deras ikraftträdande sammanhängande praktiska åtgärder

Riksdagen godkände i går i tredje behandlingen regeringens proposition med förslag till lagar angående ändring av APL och KAPL. För deras ikraftträdande erfordras ännu att de stadfästes av Republikens President och publiceras i författningssamlingen. Då lagarna är avsedda att träda i kraft den 1 januari 1965, är det skäl för pensionsanstalterna att redan nu vidtaga förberedande åtgärder. Ändringarna framgår av regeringspropositionens bifogade text. Riksdagen har godkänt lagarna i den lydelse de har i propositionen. I det följande redogöres för vissa med lagändringarna sammanhängande detaljer samt för de praktiska åtgärder, som förordas av dessa ändringar.

A. Ändringarna i APL

a. Förkortad karenstid

Den i 1 § APL stadgade karenstiden är från och med den 1 januari 1965 fyra månader. Ändringen har icke retroaktiv verkan, varför den ej gäller arbetsförhållande, som upphört före sagda dag. Däremot innebär ändringen, att arbetsförhållande, som är gällande den 1 januari 1965 och därförinnan utan avbrott fortgått under en tid av minst fyra månader, sagda dag inträder i APL:s krets, ifall det ej redan tillhörde denna enligt lagens tidigare lydelse, givetvis såvida övriga

lagstadgade förutsättningar föreligger. Förkortningen av karenstiden har ingen inverkan på gränsen mellan APL:s och KAPL:s tillämpningsområden, vilken således förblir oförändrad.

Även den i 4 § 4 mom. APL stadgade tiden har förkortats till fyra månader. Ändringen har ej heller i detta fall retroaktiv verkan. Vilken tiden, sex månader enligt den gamla lagen eller fyra månader enligt den nya lagen, som skall tillämpas i förekommande fall, beror av den tidpunkt, då pensionsfallet inträffade. Har arbetsoförmågan begynt efter lagändringens ikraftträdande, skall fallet även i fråga om stadgandet i 4 § 4 mom. bedömas enligt den nya lagen.

b. Upphävande av åldersbegränsningen 55 år

Den i 1 § 1 mom. APL stadgade 55 års åldersgränsen har upphävts, liksom stadgandena i paragrafens 2 och 3 moment. Ändringarna avser arbetsförhållanden, som är gällande den 1 januari 1965 eller därefter. För arbetstagare, som på grund av den tidigare åldersbegränsningen blivit utanför APL:s område och till följd av ändringen inträder i pensionsskyddets krets, räknas med tillämpning av 6 § APL såsom till pension berättigande tjänstgöringstid även tidigare tjänstgöringstid i det arbetsförhållande, i vilket han står då ändringen träder i kraft.

c. Förhöjning av de gamla åldersklassernas pensioner

Till det tidigare stadgandet i 5 § 1 mom. APL rörande pensionens tillväxt med 1/12 procent av lönen för varje månad av tjänstgöringstiden har fogats ett stadgande om förhöjning av pensionen med ett visst procentbelopp i händelse pensionsstagaren är född år 1916 eller tidigare. Stadgandet skall tillämpas även på pensioner, som begynt, och på fribrev, som uppkommit före ändringen, dock sålunda, att förhöjning utgår endast på de pensionsbelopp, som erlägges för tid efter lagändringen.

Förhöjningen beräknas på den del av pensionen, som grundar sig på tjänstgöringstid efter den 30 juni 1962 och före uppnåendet av pensionsåldern. Beträffande med tillämpning av 6 § 3 mom. APL beviljad invalidpension beräknas förhöjningen även för den tjänstgöringstid, som tillgodoräknas arbetstagaren från arbetsoförmågans början till pensionsåldern. Har arbetsförhållande begynt innan APL trädde i kraft, hänföres till den till förhöjning berättigande tiden de fulla tjänstgöringsmånader, som förflutit efter den 30 juni 1962. Beräkningssättet förklaras i räkneexemplet nr 1 i bilagan.

Även 5 § 2 mom. APL har ändrats, nämligen sålunda, att den sista meningen utgått. I denna del har ändringen av 5 § ej retroaktiv verkan. Villkendera lagen som skall tillämpas i förekommande fall, beror av tidpunkten, då pensionsfallet inträffat. Som pensionsfall skall härvid betraktas uppnående av pensionsåldern - drar vederbörande sig senare tillbaka från arbetet, är detta endast ett suspensivt villkor beträffande pensionens början. På arbetstagare, som uppnått pensionsåldern före den 1 januari 1965, tillämpas således 5 § 2 mom. APL i dess nuvarande lydelse, även om han skulle ha upphört att arbeta och pensionen skulle börja först under år 1965. Uppnår däremot arbetstagaren pensionsåldern först år 1965 eller senare, tillämpas på honom 5 § 2 mom. APL i dess ändrade lydelse.

När man enligt ovanstående efter lagändringen skall tillämpa 5 § 1 mom. APL i dess ändrade lydelse, men 2 momentet i samma paragraf i dess tidigare lydelse, är att märka, att det sakliga innehållet av sista meningen i 2 momentet förblir detsamma som förut: även efter lagändringen förutsätter lagrummet endast, att arbetstagaren i varje fall har rätt att i pension erhålla 1/12 procent av lönen för varje månad av uppskovstiden. För uppskovstiden bestämmes således enligt detta alternativ pensionen icke sålunda, att man först beräknar 1/12 procent av lönen för varje månad av uppskovstiden och den sålunda erhållna pensionen förhöjes med den i det nya 1 momentet av 5 § APL stadgade förhöjningsprocenten. Saken förklaras mera detaljerat i bilagans räkneexempel nr 2.

d. Justering av samordning av pensioner

I lagändringen nämnes ingenting om samordning av pensioner. Då pension beviljas först efter det ändringen trätt i kraft, skall samtidigt även samordning förrättas. Däremot förrättas enligt 8 a § APL ej ny samordning, ifall före lagändringen beviljad pension skall höjas med anledning av lagändringen. I sådant fall skall dock justering av tidigare samordning företas, den förhöjda pensionen får icke tillsammans med andra pensioner, som beaktats vid tidigare samordning överstiga den i 8 § 2 mom. APL avsedda samordningsgränsen. Till denna regel bör dock fogas den reservationen, att justering av samordning ej får leda till att före lagändringen utbetalad, i enlighet med index justerad pension minskas.

Av det ovan sagda följer, att ifall samordningen redan tidigare medfört minskning av APL-pensionen, inträffar från början av nästa år ingen annan förändring av pensionen än den, som betingas av indexförhöjning. I andra fall kan av lag-

ändringen föranledd höjning av redan beviljad pension ävensom justering av samordning utföras sålunda, att den pensionsgrundande lönen och beloppen av vid tidigare samordning beaktade övriga pensioner höjes så, att de motsvarar det för år 1965 fastställda löneindextalet 130. Såsom genomsnittlig folkpension motsvarande belopp användes härvid det tal, som erhålles genom att höja det folkpensionens motsvarande nuvarande beloppet i den proportion indexförändringen förutsätter, nämligen 117 mark i månaden. I bilagan redogöres i räkneexemplet nr 3 för ett fall av samordningsjustering.

B. Ändringen av KAPL

KAPL har ändrats endast så, att stadgandet i 5 § 1 mom. KAPL om förhöjning av pension för arbetstagare, som vid lagens ikraftträdande fyllt minst 55 år, ersatts med ett nytt, där de i APL stadgade nya pensionsförhöjningarna beaktats på motsvarande sätt. De nya stadgandena skall från och med den 1 januari 1965 tillämpas även på pensioner, som begynt, och på fribrev, som uppkommit tidigare. Beträffande justering av samordning skall de ovan i avsnittet A. d. angivna reglerna tillämpas på motsvarande sätt.

C. Lagändringens inverkan på registeranmälningarna till Pensionskyddscentralen

a. Arbetsförhållanderegistret

Medelst arbetsförhållandekort anmäles tjänstgöringstiden även efter lagändringen på samma sätt som förut. I detta sammanhang sker ej heller några förändringar beträffande fonderad pension. Däremot kommer fribreven för år 1916 eller tidigare födda arbetstagare att uträknas på nytt. I detta skede förfäres dock sålunda, att fribrevspensionens belopp anmäles förhöjt enligt lagändringen endast i händelse arbetsförhållandet upphört den 1 januari 1965 eller senare. För arbetsförhållanden, som upphört tidigare, uppgives tillsvidare pensionens belopp i enlighet med den tidigare lagen. Pensionskyddscentralen kommer senare att utföra ny beräkning av de före lagändringen uppkomna fribreven och att meddela pensionsanstalterna de nya beloppen. Då dessa omräkningar, varom särskilt meddelas, blivit utförda, förutsättes, att pensionsanstalterna uppger fribrevspensionernas belopp beräknade enligt den nya lagen även beträffande före lagändringen uppkomna, men av någon orsak ännu icke anmälda fribrev.

b. Pensionsfallsregistret

I alla de fall, där en pensions belopp förändras av annan orsak än indexförändring, skall ett nytt pensionsfallskort insändas. I detta göres i allmänhet samma anteckningar som i föregående kort, förutom i punkterna 61, 62, 73, 75, 77 och 79. I punkt 62 antecknas 2, i punkt 73 pensionens nya belopp, i punkt 75 1.1.65, i punkt 77 tidpunkten, då utbetalningen av i den ändrade lagen stadgad förhöjning begynner och i punkt 79 det nya indextalet 130. Beviljas efter lagändringens ikraftträdande pension, som begynner före den 1 januari 1965, och föranleder lagändringen förändring av pensionen från sagda dag, skall beträffande sistnämnda ändring skilt pensionsfallskort insändas.

D. Utbetalningen av pensionsförhöjning, som föranledes av lagändringen

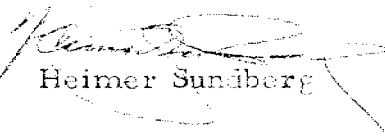
Utbetalningen av förhöjning av ålderspension föranleder inga särskilda åtgärder. Däremot skall vid förhöjning av invalidpension stadgandena i 4 § 3 mom. APL och 27 § sjukförsäkringslagen beaktas. Härav följer, att då lagändringen föranleder förhöjning av redan beviljad invalidpension, får utbetalningen av förhöjningen ej börja innan sjukförsäkringsmyndigheterna beretts tillfälle att göra motsvarande ändringar i sjukdagpenningens belopp. Förfarandet är detsamma som vid beviljande av invalidpension (se Pensionsskyddscentralens cirk. nr 11 och 12/1964). Tidpunkten, då förhöjningen begynner utbetalas, bestämmes sålunda enligt följande regel:

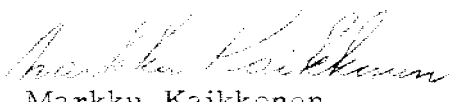
Ifall pensionsfallskortet avsänts	börjar utbetalningen
den 1 - 14 i månaden	den 1 i följande månad
den 15 - 31 i månaden	den 15 i följande månad

Pensions förhöjning för tid, som föregått ovannämnda begynnelse tidpunkt, utbetalas först efter det uppgifter erhållits från sjukförsäkringsmyndigheterna om för samma tid och samma sjukdom erlagd sjukdagpenning. Till den del dagpenningen täcker pensionsförhöjningen, skall beträffande tiden före utbetalningens början förhöjningen erläggas till sjukförsäkringsfonden. Härom utfärdas beslut med besvärsundervisning på sätt i cirk. nr 12/64 förklaras.

Det ovansagda gäller endast utbetalningen av förhöjning, som är föranledd av lagändringen. Till övriga delar skall utbetalningen av tidigare beviljad och indexförhöjd pension fortsättas utan avbrott.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Heimer Sundberg

Markku Kaikkonen

Bilagor:

1. Texten till regeringens proposition
2. Några uträkningsexempel

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar angående ändring av lagen om pension för arbetstagare och lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

Vid beredningen av pensionslagarna för arbetstagare ansågs det nödigt att genom särskilda stadganden effektivisera de till de äldsta åldersklasserna hörande arbetstagarnas pensionskydd, vilkas pensioner skulle ha blivit betydelselösa enligt stadgandena angående intjänandet av pension. I praktiken har det dock visat sig, att sagda arbetstagares pensioner oaktat specialstadgandena blivit rätt små. Då det, sedan de första kostnadskalkyler rörande arbetspensionssystemet blivit färdiga, vilka baserar sig på uppgifter som erhållits ur systemets eget material, visat sig, att det inom ramen för systemet finns möjligheter till vissa förbättringar av pensionsförmånerna, utan att de försäkringspremier, som uppbäres hos arbetsgivarna, fördenskull omedelbart skulle behöva höjas under de närmaste åren, har möjlighet öppnat sig att föreslå förhöjning av de äldsta åldersklassernas pensioner.

Enligt propositionen skulle genom ett tillägg till 5 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare till de av lagen omfattade äldsta åldersklassernas pensioner beviljas en specialförhöjning. Den yngsta därtill berättigade åldersklassen skulle utgöras av dem, som fötts år 1916, och skulle förhöjningen stiga gradvis för de äldre åldersklasserna. I lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden har en sådan åldersklassförhöjning ingått redan förut. Dess syfte var att motsvara den förmån, som tillkom arbetstagare i långvariga arbetsförhållanden enligt lagen om pension för arbetstagare på grund av ett partiellt retroaktivt beaktande av tjänstgöring före lagens ikraftträdande. I fråga om dessa tidigare åldersklassförhöjningar borde nu till lagen om pension för arbetstagare göras ett tillägg som motsvarar den föreslagna specialförhöjningen. På grund härav föreslås i fråga om lagen om pension

för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden större förhöjningsprocenter än motsvarande tal i ovan nämnda lag.

I lagen om pension för arbetstagare stadgas en begränsning av lagens tillämpning, enligt vilken arbetstagare som inträder i arbetsförhållande sedan han fyllt 55 år endast under vissa förutsättningar kan vara berättigad till pension på basen av detta arbetsförhållande. Syftet med detta stadgande var att eliminera sådana små pensioner, som icke skulle ha någon nämnvärd praktisk betydelse. Då de äldsta åldersklassernas pensioner nu skulle höjas, skulle denna begränsning bli onödig, varför det föreslås, att den upphäves.

Ett annat förslag som avser lindring av tillämpningsbegränsningen berör det stadgande, enligt vilket arbetsförhållande, för att lagen om pension för arbetstagare skall äga tillämpning, bör ha fortgått minst sex månader. Även om lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden täcker huvudparten av de säsongartade och kortvariga arbetsförhållandena, finns även inom de arbetsområden, som icke innefattas i denna lag, åtminstone i någon mån arbetstagare, vilka återkommande arbeta säsongvis och vilkas arbetsförhållanden ofta blir kortare än sex månader. För att bringa även dem inom kretsen för arbetspensionslagarna föreslås, att nämnda tidsbegränsning förkortas till fyra månader. Härvid kan sagda arbetstagar-grupp å ena sidan beräknas komma att i tillfredsställande mån bli innefattade i lagens tillämpningsområde medan å andra sidan systemet dock icke behöver belastas genom registrering av alldeles små och i allmänhet tillfälliga arbetsinsatser, vilka oftast är betydelselösa såsom grund för pension.

Med stöd av vad ovan anförts förelägges Riksdagen till antagande följande lagförslag:

Lag

angående ändring av lagen om pension för arbetstagare.

I enlighet med Riksdagens beslut skola 1 §, 4 § 2 mom., 5 § och 6 § 1 mom. lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61), 1 § sådan den delvis ändrad lyder i lagarna den 9 februari 1962 (135/62) och den 22 november 1963 (525/63) och 5 § sådan den lyder i lagen den 22 november 1963 (525/63), erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Arbetsgivare är skyldig att anordna och bekosta pensionsskydd, som uppfyller i denna lag föreskrivna minimivillkor, för envar av sina arbetstagare, som fyllt 18 år och vars arbetsförhållande, sedan han uppnått nämnda ålder, utan avbrott fortgått under en tid av minst fyra månader. Lagen gäller dock icke arbetsförhållande:

1) som begynt, sedan arbetstagaren fyllt 65 år;

2) på grund av vilket arbetstagaren ej kan anses erhålla en förtjänst, som är tillfyllest för hans huvudsakliga utkomst;

3) på grund av vilket arbetstagaren äger rätt till i annan lag stadgat pensionsskydd eller ock till sådant pensionsskydd, som enligt annan lag helt eller till största delen skall bekostas av allmänna medel; eller

4) på grund av vilket arbetstagare äger rätt till pension enligt sådan pensionsstadga, som gäller arbetstagare, anställd av kommun, kommunalförbund eller bestående mellankommunal ombudsstämma underställd förvaltning eller av församling eller religionssamfund, och enligt vilken arbetstagares fulla pension motsvarar minst det pensionsskydd, som utgår enligt i denna lag stadgade grunder.

Arbetsgivare är berättigad att på villkor, som fastställas genom förordning, innefatta sig själv i pensionsskydd, som han i enlighet med denna lag anordnat för sina arbetstagare.

Uppstår oklarhet därom, huruvida denna lag skall tillämpas på arbetstagare, avgöres saken av pensionsskyddscentralen på ansökan av vederbörande arbetsgivare, arbetstagare eller pensionsanstalt. I pensionsskyddscentralens beslut må ändring sökas såsom i 21 § stadgas.

4 §.

Har den huvudsakliga orsaken till invaliditet varit sjukdom, lyte eller skada hos arbetstagare vid den tidpunkt, då arbetsförhållandet, sedan han fyllt 18 år, fortgått utan avbrott fyra månader, äger han icke rätt till invalidpension på grund av detta arbetsförhållande.

5 §.

Pensionens belopp utgör för varje hel månad av den till pension berättigande tjänstgöringstiden 1/12 procent av den pensionsgrundande lörens belopp. Är pensionsstagare född år 1916 eller tidigare, förhöjes den sålunda uträknade pensionen till den del den grundar sig på tjänstgöring efter den 30 juni 1962, enligt följande procenttal:

Födelse- år	Förhöjnings- procent
1916	3
1915	6
1914	9
1913	13
1912	17
1911	21
1910	27
1909	33
1908	41
1907	50
1906	61
1905	75
1904	93
1903	117
1902	147
1901	183
1900	225
1899	275
1898	347
1897	470

Har arbetsförhållande fortgått efter det arbetstagaren uppnått pensionsåldern, utbetalas i pension det belopp, som arbetstagaren skulle hava varit berättigad till, om han börjat åtnjuta pension genast vid uppnådd pensionsålder, beroende på tiden för framskjutandet av pensionen sålunda förhöjt, att höjningsförhållandet uträknas enligt försäkringsmatematiska principer på sätt socialministeriet bestämmer.

6 §.

Såsom till pension berättigande tjänstgöringstid räknas för ettvarit arbetsförhållandes vidkommande den tid, under vilket arbetsförhållandet, den i 1 § 1 mom. avsedda

tiden av fyra månader medräknad, fortgått, efter det arbetstagaren fyllt 23 år. Som tjänstgöringstid räknas dock icke den tid, under vilken arbetstagare avtjänat värnplikt i aktiv tjänst.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

Har arbetsförhållande upphört, innan denna lag trätt i kraft, tillämpas på det samma likväl stadgandena i 5 § 1 mom. i fråga om de pensionsrater, som erläggas för tiden efter lagens ikraftträdande.

Lag

angående ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

I enlighet med Riksdagens beslut ändras 5 § 1 mom. lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62) som följer:

5 §.

Pensionens årliga belopp utgör en procent av det sammanlagda beloppet av de jämlikt 9 § lagen om pension för arbetstagare justerade löner, som arbetstagaren förtjänat efter det han fyllt 23 år och på grund av vilka försäkringspremie erlagts i enlighet med denna lag. Har arbetstagare under något kalenderår i arbeten, som avses i denna lag, förtjänat mindre än 800 mark, tages under sådant år förtjänad lön likväl icke i beaktande såsom grund för pension. Ej heller beaktas lön, som arbetstagare uppburit, medan han erhållit enligt denna lag utgående pension. Är arbetstagare född år 1916 eller tidigare, förhöjes den på förenämmt sätt uträknade pensionen enligt följande procenttal:

Födelse- år	Förhöjnings- procent
1916	5
1915	11
1914	18

1913	25
1912	33
1911	43
1910	54
1909	67
1908	82
1907	100
1906	122
1905	150
1904	185
1903	228
1902	280
1901	345
1900	427
1899	530
1898	655
1897	800

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

Denna lag tillämpas räknat från dess på grund av löner, som förtjänats innan ikraftträdande jämväl på pension utgående lagen trädde i kraft.

Helsingfors den 29 oktober 1964.

Republikens President

Minister

Räkneexempel 1: Tjänstgöringstid, som berättigar till förhöjning enligt 5 § 1 mom. APL.

Arbetstagaren född 12.5.1913. Arbetsförhållandet begynte 6.11.1951 och upphör 9.8.1965. Pensionsgrundande lön 642,40 mk/mån.

- a) Den till pension berättigande tjänstgöringstiden beräknas enligt redogörelsen i Pensionskyddscentralens meddelanden nr 1/62. Härvid skall först hälften av tjänstgöringstiden för APL:s ikraftträdande ävensom tjänstgöringstiden efter ikraftträdandet sammanräknas avrundade, varvid varje kalendermånad anses omfatta 30 dagar. Resultatet avrundas till fulla månader sålunda, att de överskjutande dagarna bortlämnas.

	1962	7	1	
	-1951	<u>11</u>	<u>6</u>	
	10 år	7 mån.	25	
Hälften av det föregående =	5 år	3 mån.	28 d	= 63 mån. 28 d
	1965	8	9	
	-1962	<u>6</u>	<u>30</u>	
	3 år	1 mån.	9 d	= 37 mån. 9 d

Till pension berättigande tjänstgöringstid sammanlagt

	5 år	3 mån.	28 d	
	+ 3 år	<u>1 mån.</u>	<u>9 d</u>	
	8 år	5 mån.	7 d	= 8 år 5 mån. = <u>101 mån.</u>

- b) Vid beräkning av den enligt 5 § 1 mom. APL till förhöjning berättigande tjänstgöringstiden beaktas av tjänstgöringstiden efter 30.6.62 de fulla månaderna, d. v. s. ovan beräknade 37 mån.

- c) Pensionens belopp är härvid

$$\frac{101 \cdot 642,40}{12 \cdot 100} \text{ mk/mån.} + \frac{0,13 \cdot 37 \cdot 642,40}{12 \cdot 100} \text{ mk/mån.} =$$

$$54,07 \text{ mk/mån.} + 3,58 \text{ mk/mån.} = \underline{\underline{57,65 \text{ mk/mån.}}}$$

Räkneexempel 2: Pensionsförhöjning, då arbetstagare, som uppnått pensionsåldern före 1.1.1965, uppskjutit sin pensionering.

Arbetstagaren född 1.7.1899. Pensionsåldern 65 år. Arbetsförhållandet A begynte 1.7.1952 och upphörde 30.6.1963. Arbetsförhållandet B började 1.7.63 och upphör 30.6.65, d. v. s. arbetstagaren uppskjuter sin pensionering med 1 år. Den pensionsgrundande lönen antages vara lika stor i vartdera fallet, 600 mk/mån. och för enkelhetens skull lämnas indexstapringar utan avseende i detta exempel.

- a) I arbetsförhållandet A får han en pension, vars enligt räkneexemplet 1 beräknade belopp är

$$\frac{72 \cdot 600}{100 \cdot 12} \text{ mk/mån.} + \frac{2,75 \cdot 12 \cdot 600}{100 \cdot 12} \text{ mk/mån.} =$$

$$36 \text{ mk/mån.} + 16,50 \text{ mk/mån.} = 52,50 \text{ mk/mån.}$$

Med anledning av att pensioneringen uppskjutits kommer dock härtill en förhöjning, som motsvarar 1 år, sålunda, att det erhållna beloppet i enlighet med socialministeriets beslut (531/64) divideras med talet 0,90, varvid resultatet blir

$$\frac{52,50 \text{ mk/mån.}}{0,90} = \underline{\underline{58,33 \text{ mk/mån.}}}$$

- b) I arbetsförhållandet B får han av de enligt följande alternativ 1 och 2 beräknade pensionerna den större:

1. För tiden före pensionsåldern $\frac{12}{12} \% = 1 \%$ av lönen förhöjd med 275 %, vilket belopp ännu skall höjas i motsvarighet till uppskovstiden = 1 år genom att dividera det med 0,90. Den sålunda beräknade pensionens belopp vore 25 mk/mån.
2. För hela den tid arbetsförhållandet varat för varje månad $\frac{1}{12} \%$ av lönen och dessutom en förhöjning stor 275 % på den del av pensionen, som grundar sig på tjänstgöringstiden före pensionsåldern. Således

$$\frac{24 \cdot 600}{100 \cdot 12} \text{ mk/mån.} + \frac{2,75 \cdot 12 \cdot 600}{100 \cdot 12} \text{ mk/mån.}$$

$$12 \text{ mk/mån.} + 16,50 \text{ mk/mån.} = \underline{\underline{28,50 \text{ mk/mån.}}}$$

Emedan det senare alternativet ger en större pension, är den på arbetsförhållandet B grundade pensionen alltså 28,50 mk/mån.

- c) Den på arbetsförhållandena A och B grundade pensionen utgör sålunda sammanlagt

$$58,33 \text{ mk/mån.} + 28,50 \text{ mk/mån.} = \underline{\underline{86,83 \text{ mk/mån.}}}$$

Räkneexempel 3: Justering av samordning

En år 1908 född arbetstapare får räknat från år 1963 invalidpension enligt 6 § 3 mom. APL. Dessutom får han i 8 § APL avsedd annan pension, som börjat senare än 3 år före pensionsfallet och vars belopp år 1963 var 120 mk/mån. Den pensionsgrundande lönen, motsvarande 1963 års index 106, antages vara 600 mk/mån. Samordningen har dock icke medfört minskning av APL-pensionen. APL-pensionens belopp 1964 är 131 mk/mån.

- a) APL-pensionens belopp beräknas ånyo med tillämpning av 5 § angivna förhöjningsprocent. Förhöjningen beräknas även för tiden mellan pensionens början och pensionsåldern. Sedan förhöjningen beräknats på detta sätt och pensionen omvandlats att motsvara indextalet 130 för år 1965, antages dess belopp bli 205 mk/mån.
- b) Vid justering av samordning omvandlas lönen 600 mk/mån. och ovannämnd annan pension 120 mk/mån., vilka således motsvarar indextalet 106, att motsvara indextalet 130 för år 1965. Deras belopp blir då 735,85 mk/mån. och 147,17 mk/mån. Såsom genomsnittlig folkpension betraktas beloppet 117 mk/mån.

Samordningsgräns

0,6 · lönen	=	441,51 mk/mån.
- Folkpension	=	<u>117,00 mk/mån.</u>
Samordningsgräns	=	324,51 mk/mån.

Oförminskad APL-pension jämte ovannämnd annan pension

APL-pension	=	205,00 mk/mån.
+ Annan pension	=	<u>147,17 mk/mån.</u>
Sammanlagt	=	352,17 mk/mån.

Minskning av APL-pensionen är således

$$352,17 \text{ mk/mån.} - 324,51 \text{ mk/mån.} = 27,66 \text{ mk/mån.}$$

Efter justering av samordningen utgör APL-pensionen sålunda

$$205,00 \text{ mk/mån.} - 27,66 \text{ mk/mån.} = 177,34 \text{ mk/mån.}$$

- c) Ytterligare bör efterses, att den ovan beräknade pensionen ej medför minskning av den före lagändringen utbetalade, medelst i enlighet med index justerade pensionen. Pensionen för år 1964 131 mk/mån. omvandlad i motsvarighet till indextalet 130 är

$$\frac{130 \cdot 131 \text{ mk/mån.}}{116} = \underline{\underline{146,81 \text{ mk/mån.}}}$$

och således mindre än den ovan enligt punkt b) beräknade pensionen.

- d) Pensionens belopp från 1.1.1965 är sålunda 177,34 mk/mån. Beträffande början av utbetalningen bör punkt D i cirkuläret beaktas.